

برابر نقد علمی یا افشای خطا، سکوت یا حمله شخصی را جایگزین اصلاح می‌کنند.

در مجموع، شناخت منابع اخبار جعلی نیازمند نگاه تحلیلی، مقایسه چندمنبعی و پرهیز از اعتماد به منابع بی‌هویت و هیجان‌محور است.

A photograph of Ayatollah Khamenei, the Supreme Leader of Iran, speaking at a podium. He is wearing a black turban and a dark robe, and has a long white beard. He is gesturing with his right hand while speaking into a microphone. The background is a solid light blue color.

چگونه اخبار جعلی منتشر می‌شوند؟

● ۲. تیت‌های فریبنده؛ شکار کلیک

«همه چیز دروغ بود!»

خبر جعلی، چون جنجالی است، معمولاً:
کامنت بیشتری می‌گیرد، بحث ایجاد می‌کند
سریع‌تر پخش می‌شود.

د فضا له دوحانی اغاړه

“

اخبار جعلی

● **کاهش اعتماد اجتماعی:** اخبار جعلی با ایجاد تردید نسبت به رسانه‌ها، نهادهای رسمی و حتی روابط بین‌فردی، سرمایه اجتماعی را تضعیف می‌کند و جامعه را دچار بی‌اعتمادی مزمزم می‌سازند.

هوا و هویت مکتب

“

شناخت منابع تولید اخبار جعلی

● **نخست،** بررسی هویت منبع اهمیت دارد. منابع تولیدکننده اخبار جعلی معمولاً فاقد شناسنامه روشن، هیئت تحریریه مشخص، آدرس معتبر یا سابقه حرفه‌ای قابل رهگیری هستند. نبود اطلاعات تماس شفاف، نشانه

**باب‌آوری اجتماعی را در برابر
ن‌داد و سلامت روانی و ثبات
حفظ کرد.**

بررسی پیامدهای اجتماعی و روانی اخبار جعلی و راهکارهای مقابله با آن نشان می‌دهد که اخبار جعلی صرفاً یک پدیده رسانه‌ای محدود نیست، بلکه مسئله‌ای چندبعدی با آثار عمیق فرهنگی، روان‌شناختی و اجتماعی است. این پدیده با تضعیف اعتماد عمومی، تشدید اضطراب جمعی، تحریف ادراک واقعیت و دوقطبی‌سازی جامعه، انسجام اجتماعی و عقلانیت جمعی را به‌طور جدی تهدید می‌کند. از این‌رو، مواجهه مؤثر با اخبار جعلی نیازمند رویکردی جامع و بین‌رشته‌ای است که آموزش سواد رسانه‌ای، تقویت تفکر انتقادی، مسئولیت‌پذیری فرهنگی مخاطبان و کارآمدسازی نظام رسانه‌ای را توأمان دربرگیرد. همچنین، شفافیت نهادی، تولید روایت‌های

راهکارهای عملی و علمی مقابله با

اخبار جعلی

- ارتقای سواد رسانه‌ای
- تقویت تفکر انتقادی
- راستی‌آزمایی نظام‌مند (Fact-checking)
- مسئولیت‌پذیری کاربران
- شفافیت و پاسخ‌گویی نهادهای رسمی
- تقویت رسانه‌های حرفه‌ای و مستقل
- کاهش بار هیجانی اخبار
- تنظیم‌گری هوشمند پلتفرم‌ها
- توانمندسازی روانی مخاطبان
- افزایش سرمایه اجتماعی

این راهکارها نشان می‌دهد مقابله با اخبار جعلی نیازمند رویکردی چندسطحی شامل آموزش، فناوری، اخلاق رسانه‌ای و حکمرانی ارتباطی است.

● **پنج**، عدد و نام رنگ، و اصل اجزاء و

ویژگی بارز این منابع است. رسانه‌های جعلی در

کشورها چگونه با اخبار جعلی مقابله می‌کنند؟

اخبار جعلی؛ تهدیدی برای نظم عمومی و امنیت ملی

برزیل

جریمه نقدی از ۴۰۰ دلار
حبس تا ۸ سال
برای انتشار اخبار جعلی

طبق اعلام پلیس برزیل، انتشار
اخبار جعلی و حتی گزارش‌های
غیر دقیق، جرم هستند.

فرانسه

ادعاهای نادرست، تقطیع
شده یا تحریف واقعیت
الزام قاضی به تصمیم‌گیری
حداکثر ظرف ۴۸ ساعت

حذف محتوای غیرقانونی و خوشنیت‌آمیز
ظرف ۱ ساعت از شبکه‌های اجتماعی

استرالیا

قانونی بودن تبلیغات سیاسی فقط
با شفافیت منبع و تأمین مالی

الزام توئیتر، متا و فیس‌بوک
به رعایت قوانین انتخاباتی

آلمان

الزام سکوهاي آنلاین به حذف
محتوای غیرقانونی ظرف ۲۴ ساعت

جریمه سنگین تا ۵۰ میلیون
یورو در صورت تخلف

ترکیه

حبس تا ۳ سال برای انتشار اخبار جعلی
تهدیدکننده امنیت عمومی

تشديد مجازات برای
حساب‌های ناشناس

چین

جرم‌انگاری شایعه‌سازی و اخلاص
در نظم عمومی

محدودیت باز نشر اخبار به
رسانه‌های ثبت‌شده

گزارش مردمی اخبار جعلی
از طریق اپلیکیشن

استفاده از هوش مصنوعی برای شناسایی اخبار جعلی

